№ 10.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 1. *LUTEGO ROKU* 1799. *w PIĄTEK.*

FRYDERYK WILHELM *z Bożey łaſki Król Pruſki, Margrabia Brandeburſki, Arcy-Podkomorzy Swiętego Pańſtwa Rzymſkiego i Elektor etc. etc. etc.*

Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tym wiedzić należy, czyniemy wiadomo: „Dowiedzieliśmy ſię z nieukontentowaniem, iż zwyczay w Niemczech używany przez Aptekarzy dawania Doktorom prezentow w cukrze, kawie, korzeniach i innych rzeczach na święto Bożego Narodzenia, wprowadzonym zoſtał i do naszych kraiow. Rzecz nader widoczna, iż zwyczay ten lubo zadawniony, niezgadza ſię bynaymniey z prawidłami dobrego rządu Uchylaiąc go zatym całkowicie, zakazuiemy Aptekarzom. aby podobnych prezentow Doktorom mieyscowym na Boże Narodzenie lub w innym czaſie czynić nie ważyli ſię!, a chcąc ſię zapewnić o ſkutku ninieyszey woli naszey, rozkazuiemy aby naſtępuiące przepisy w tey okoliczności iak nayściśley zachowane były.

1.) Każdy Aptekarz i Doktor praktykuiący w mieyscu iakim, przekonany iż prezenta takowe ofiarował lub one przyimował, ma być w każdym przypadku ukarany 20tu Talarami na rzecz kaſſy naszego generalnego Collegii Medici złożyć ſię maiącemi; a oprocz tego

2.) Winien zapłacić delatorowi połowę tey kary, bo ta cząſtka dla niego przypadać ma.

3.) Jeżeli Doktor przyimuiący prezenta ieſt oraz Fizykiem mieyscowym, oprocz wſkazania go na karę w §. 1 wyrażoną, utracać ieszcze będzie prawo dozoru ogólnego nad tymże Aptekarzem i wizytowania co trzy lata Apteki iego, tracąc oraz wſzyſtkie ztąd wypadaiące dochody ſi zyſki. — Aptekarz zaś, ktory podobne podarunki Fizykowi nad sobą przełożonemu, dawać poważy ſię, oddany zoſtanie w pod dozor Fizykowi tego mieysca naybliższemu, a Apteka jego niezwłoczney i nadzwyczayney rewizyi podlegać będzie. Przez ofiarowanie bowiem prezentu ściągnął na ſiebie podeyrzenie, iz złe i ladaiakie Medykamenta przedaie. Będzie więc obowiązanym nie tylko koſzta tey nadzwyczayney wizyty sam ponieść, ale nadto za każdą inną, ktora w tym razie zwyczaynie co trzy lata odprawiać ſię ma, zapłaci; ieżeli takowe koszta przewyższaią wydatki przy zwyczayney wizycie Fizyka mieyscowego czynić ſię zwykłe.

4.) Chcąc zaś Aptekarzom wszelką odiąć sposobność dawania podobnych prezentow, przypominamy iak naysurowiey wſzyſtkim Doktorom praktykuiącym, nasze urządzenie medycynalne, które im zabrania iednemu Aptekarzowi nad drugiemi dawać pierwszeńſtwo lub go rekomendować, bo tylko w rzadkich przypadkach i z powodu szczegulney zręczności w sporządzaniu medykamentow ma być Doktorom zoſtawione wymienić pacyentowi Aptekę, w ktorey takowe znayduią medykamenta, albo i inne zwyczayne których sporządzanie szczegulney wymaga doſkonałości, ieżeli Doktor podług zdania swoiego osądzi, iż takowe niezarowno w każdey Aptece sporządzane bywaią, pacyenta może informować, gdzie po zapisane lekarſtwo udać ſię ma.

5.) Tym więc sposobem znosząc i uchylaiąc urządzeniem ninieyszym, zwyczay dawania prezentow na Boże Narodzenie i Nowy Rok we wszyſtkich kraiach naszych, ieſt oraz wolą naszą, aby one doszło iak nayprędzey do wiadomości wſzyſtkich Doktorow praktykuiących Fizykow i Aptekarzow, a urzędowi Fiskalnemu szczegulnieysza w tey mierze baczność zaleca ſię.

Dla lepszey wiary przy wyciśnieniu pieczęci Królewſkiey naszey podpisaliśmy ſię własną ręką. — *Dan w Berlinie dnia* 17. *Liſtopada* 1798.

(L. S.) FRYDERYK WILHELM.

Hrabia SZULENBURG.

z Wiednia dnia 25. Stycznia.

Arcy-Xiąze Palatyn *Węgierſki* wyiechał ztąd na dniu 21. do *Peterzburga*, w aſſyſtencyi xiążęcia Karola *Auersberg*, Generałow i Hrabiow *de Grüne* i *de Kollonitz* obu Szambellanow Ceſarſkich. Zaprząg do saniow, któremi arcy-xiąże z dworem swoim wyiechał, był do 50 koni. Procz intereſſu związkow małżeńſkich, arcy-xiąże ma ieszcze czynić przełożenia względem woyſk *Roſſyiſkich.* — Imperator *Roſſyiſki* mianował arcy-xiążęcia *Karola* kapitanem gwardyi *Preobrażeńſkiey.*

Nadzieia pokoiu z *Francyą* dotąd nieuſtaie. Armia nasza *Włoſka* w zupełney zachowuie ſię ſpokoyności. Zmarły Xiąże *Oranij* zszedł z tego świata przez miłość ludzkości, doſtał bowiem zgniłey gorączki przez częſte odwiedzanie ſpitalow. Zgon iego wielki smutek ſprawił u dworu, gdyż ſpodziewano ſię w nim znaleść drugiego *Eugeniusza.* — Woyſka *Roſſyiſkie* ſtaneły w *St. Polten.* Kommendant tuteyszy G. *Kińſki* dawał tam wielki obiad dla ſztabu głownego. — Słychać, iż przybędą tu miniſtrowie *francuzcy,* w celu ułożenia w zgodnym ſposobie zachodzących ſporow. — Z *Ankony* donoszą pod dniem 20. iż wyprawiona pod dniem 29. Liſtopada ztamtego portu flotta *francuzka* rzeczywiście 3000. ludzi pod *Manfredonia* na ląd wysadziła.

z Londynu d. 2. Stycznia (przez Francyą.)

Giffon kapitan 26. regimentu przybył dnia 3. t. m. do kancellaryi P. *Dundas* z dępeszami od Generała *Stevart*, i z chorągwiami wziętemi *Hiszpanom* na wyspie *Minorce.* — Armaty z wieży *Londyńſkiey* ogłoſiły to zwycięſtwo. — Mam honor, wyraża Generał *Stevart* pisząc do ſekretarza ſtanu *Dundas*, uwiadomić WPana, iż zdobyłem wyspę *Minorkę* nieutraciwszy ani iednego człowieka. Generał *Stevart* opisuie potym wſzyſtkie ſwoie marsze i kontr-marsze przez wyspę *Minorkę*, gdzie gościńce są naygorsze iakie tylko w kraiu polerownym wyſtawić sobie można. Port *Mahon* wzięty zoſtał bez wyſtrzału, a miaſto *Citadella* poddała ſię na dwie ſalwy dane z 18to-funtowey armaty. Okazuie ſię z kapitulacyi zawartey między Generałem *Stevart* i kommendantem *Hiszpańſkim*, iż ten oſtatni żądał ażeby mu było pozwolono wyiść przy biciu w bemben, z zapalonemi lontami, lecz zdaie ſię, iż Generał *Stevart* na to nie zezwolił. — Parlament przedłużył na dalszy czas zawieszenie Prawa *habeas corpus.*

Wczoray przybyły tu 4. poczty z *Dublina*, i 2. z *Waterford.* Pomiędzy wielu zgromadzeniami obywatelow, które zebrane były w *Irlandyi* przeciw proiektowi ziednoczenia tego kraiu z W. *Brytanią*, naywięcey uwagi ściąga zgromadzenie odprawione w *Dublinie* na dniu 18. Grudnia. Wielu bankierow i kupcow zebrało ſię do domu prezydenta. Pan *Digges Latouche* miał mocną mowę przeciw złączeniu, i podał naſtępuiące propozycye. — 1.) Iż od roku 1782. kiedy W. *Brytania* zrzekła ſię naywyższey prawodawczey władzy nad *Irlandyą*, handel i rękodzieła kraiu tego do wysokiego wznioſły ſię ſtopnia. — 2.) Iż wszyſtkie te pomyślne ſkutki przy opatrzności Boſkiey i łasce naszego ukochanego monarchy, Parlamentowi *Irlandzkiemu* przypisane być powinny. — 3.) Iż wszyſtkie te uſiłowania z wzgardą odrzuciemy, które dążyć będą do wydarcia ludowi *Irlandzkiemu* iego parlamentu, iego praw konſtytucyinych, i iego bezpośrzedniey władzy w ſtanowieniu prawa dla ſiebie. — 4.) Przęięci wiernością ku naszemu monarsze, ſądziemy, iż rownie przeciwną polityce, iak niebespieczną ieſt rzeczą, podawać w parlamencie proiekt połączenia prawodawczego obu kraiow. — Te propozycye od wszyſtkich przyięte zoſtały. — *Beresford* dawniey ieden z naczelnikow partyi Krolewſkiey, żywo także powſtał przeciw ziednoczeniu. Oświadczył, iż wszyscy takowe ziednoczenie z obrzydzeniem odrzucaią. Wyſtawił, iż dziwić ſię trzeba z tego powodu nad niewdzięcznością *Anglij*, albo raczey iey miniſtra, który w tenczas kiedy wierny lud *Irlandzki* ze wszyſtkich żył krew toczyć muſi, i wszyſtko ſtawia w ofierze, aby utrzymał związki ſwoie z W. *Brytanią* on chce korzyſtać z niezgod i klęſk kraiu, dla zniszczenia niepodległości narodowey. Jeżeli trwać będzie w ſwoim układzie, można być pewnym, iż żadney iuż niezgody między nami nie będzie, ale wszyscy połączemy ſię dla zniszczenia tego nienaturalnego zwiazku, w ſamym iego urodzeniu. — Mamy tu ſmutne wiadomości o rozruchach, morderſtwach, i gwałtach w wielu częściach *Irlandyi* zaszłych. — W *Dublinie* naywiększych teraz używaią oſtrożności, na dniu 25. i 26. Grudnia wszyſtkie ſpryce ſtały gotowe przez noc całą do gaszenia ognia. O 4. godzinie po południu wszyſtkie wniyścia do pałacu Vice-Krola były woyſkiem oſłonione. Przed zamek wytoczono 4. armat. — W Hrabſtwach *Wicklow. Carlow, Kildare, Down,* i *Antrim*, dotąd zaburzenia nie uſtaią.

z Paryża dnia 13. Stycznia.

Szesnaście nowych puł-brygad infanteryi, tak liniowey iako i letkiey zoſtaną utworzonemi na mocy Prawa 25. Vendemiaire (16. Października) Officerowie do tych Pułbrygrad przeznaczeni, którzy nie ſtaną na ſwoich mieyscach na dzień 10. Pluvios (29. Stycznia) uważani będą iako oddaleni, i pozbawieni wszelkiey płacy. Liſt miniſtra woiennego pod dniem 19. Nivos (8. Stycznia) donosi Generałom o tym poſtanowieniu.

Dyrektoryat Wykonawczy ponowił rezolucyą wydaną dnia 21. Fructidor (7. Września) która nakazuie wypędzić z *Włoch* każdego *Francuza* nienależącego do armii, i przydał do niey ieszcze ſurowsze przepisy nakazuiące aresztować i ſądzić iako ſzpiegow tych wszyſtkich, którzy nieuſtąpią natychmiaſt z tego kraiu. Pociąga Kommiſſarzow i Generałow, a ſzczegulniey Generała *Joubert* i *Championnet* do odpowiedzialności w przypadku nieuſkutecznienia tych urządzeń. Z tego powodu pisał do obydwoch tych wodzow liſt, w którym uwiadomiwszy ich o ſwoich rozkazach, względem zdzierſtw, uciemiężenia, etc. wyraża między innemi rzeczami: Pamiętay Obywatelu Generale, iż gdy Rząd obiawił ſwoie życzenia, i dał naywyraźnieysze rozkazy, Szefowie dowodzący iego imieniem ſami będą w odpowiedzi w oczach potomności za dalsze tych ſromotnych zdzierſtw popełnianie. — Generał *Grouchi* kommenderuiący w *Piemoncie* podał pod dozor municypalności miaſta *Grenoble* 45. bywszych Hrabiow, Margrabiow, Senatorow kraiowych, między innemi miniſtra *Priocca*, którego Krol *Sardyńſki* zoſtawił iako zakładnika w cytadelli *Turyńſkiey*, większa ich część przybyła iuż do *Grenoble* dnia 4. tego mieſiąca.

Miniſter morſki ogłoſił, iż cały konwoy *Angielſki* z 16 kupieckich okrętow ſkładaiący ſię od korwety *Angielſkiey* i bryganty ny *Portugalſkiey* zaſłaniany, miał nieszczęście wraz z temi dwoma okrętami zatonąć.— Podatek na okna, o którym rozumiano, iż w samym *Paryżu* przeszło 2. milliony przynieſie, nie dochodzi 400,000 liwrow. Przy tey okoliczności dowiedziano ſię tu o liczbie domow, która wynoſi przeszło 24,000.— Dziś albo iutro General *Berthier* ma ſtanąć w *Paryżu*. Jeſt cokolwiek chorym.— Bank który rząd poſtanowić zamyśla, ma mieć nazwiſko Banku *Francuzkiego* pod dyrekcyą 15. Adminiſtratorow zupełnie od rządu nie zawiſłych, za kaucyą złożoną w ſkarbie narodowym. Fundusz tego banku ma ſię ſkładać z 45 millionow, a rząd da do niego 15. millionow na lat 15. bez procentu. Procz wymiany wexlow gotowizną, bank ten będzie ieszcze pożyczać pieniędzy w *Paryżu* na srebra i kleynoty, a po departamentach na pewne towary.— Jeszcze nie ieſt rzeczą rozwiązaną czyli woyna z cesarzem ſię rospocznie lub nie? Wielu iednak mniema, iż pokoy będzie utrzymanym.

Przy naſtępnym wyborze, powszechnym ieſt mniemaniem, iż Ob. *Reveillere-Lepaux* wyidzie z dyrektoryatu. Za kandydatow na mieysce iego przeznaczaią Ob. *Speyer* i ſławnego naturaliſtę Ob. *Lacepede*.— Wynalazca Telelogu czyli machiny daleko gadaiącey, iuż zrobił iey model. Jeżeli rząd wesprze iego przedſiewzięcie, zaręcza, iż 300,000 ludzi zebranych na polu marsowym w czaſie świąt Republikanckich, będą mogli wiedzieć treść mowy iaką prezydent Dyrektoryatu mieć będzie. Mrozy zawsze tu mocne trwaią.— Po wielu departamentach schwytano xięży nieprzyſięgłych. W *Grenoble* przytrzymano kobiety, które msze odprawiały, udaiąc ſię za natchnione duchem Boſkim.

Rada 500 cofnęła rezolucyą swoią, przez którą emigrantow niegdyś pod *Calais* nawałnością zapędzonych, aż do pokoiu powszechnego na więźienie ſkazała.— W przypadku gdyby pokoy z *Auſtryą* nie był utrzymanym, woyſka nasze maią rozkaz iak ſłychać wkroczyć aż do kraiow *Weneckich* dla opanowania morza *Adryatyckiego*, a przez to miania sposobności przesyłania pomocy dla Generała *Buonaparte*.— Mowią, iż zaraz po zaięciu przez woyſka *Neapolitańſkie Liworny*, Xiąże *Toſkańſki* pisał własną ręką liſt do krola *Neapolitańſkiego* z uſkarżaniem ſię na złamanie neutralności, i z żądaniem, aby woyſka *Neapolitańſkie* wyszły z *Liworno*.— Król *Sardyńſki* miał iuż przybydź do *Florencyi*, dążąc do przeznaczenia ſwego na wyspie *Sardyniy*.— Mowią niektorzy, iż *Neapol* zoſtanie przy swoim rządzie, za oddaniem iednak nayszacownieyszych dzieł kunsztow, i opłaceniem 150. millionow liwrow.— Ponieważ flotta *Angielſka* odſtąpiła *Cadix*, przeto rząd nasz ma (iak ſłychać) żądać 20. liniowych okrętow od *Hiszpaniy*, które połowę officerow i maytkow *francuzkich*, a połowę *Hiſzpańſkich* mieścić na sobie maią.

Pomiędzy ſzczegułami, które iuż umieściliśmy o insurrekcyi w *Kairze* dnia 21. Października zaszłey, Redaktor zawiera ieszcze naſtępuiące.„ *Turcy* w nadziei rabunku, napadali na domy zamieszkane przez *Francuzow*. Dom Generała *Caſarelli* zupełnie zoſtał ſplądrowanym, a iego ſtraż i agenci wyrznięci. W liczbie *Grekow*, którzy gorliwość ſwoią w obronie *Turkow* okazywali, znaydował ſię ieden nazwiſkiem *Barthelemi*, który dawał naywiększe dowody ſwoiego męſtwa, i odebrał od Generała kommenderuiącego oświadczenie iego przychylności. Wszyscy zaś w ogule nieprzeſtawali na obronie naſzey ſprawy, lecz nadto zabrali wielką liczbę ieńcow.

Generał *Buonaparte* na ukaranie mieſzkańcow *Kairu* nałożył kontybucyą od dzieſięciu millionow. Zwycięztwo Generała *Buonaparte* ieſt ważne z wielu względow. Procz zagruntowania poſſeſſyi *Egiptu*, umiał on wciągnąć do ſprawy ſwoiey wszyſtkich *Grekow*, ktòrzy teraz wspolny intereſs z *francuzami* maią.

Liſt miniſtra woiennego do Generałow kommenderuiących Dywizyami woiennemi pod datą 13. Nivos (2. Stycznia) wyraża. Zaciąg pierwszey klassy, konſkrypcyiney uſkutecznia ſię prawie we wszyſtkich mieyscach bez żadnego oporu, lecz za to przytrafiaią ſię częſte dezercye. Zamiar Dyrektoryatu ieſt ażeby zbiegowie byli surowo karani. Wydaią rozkaz kommendantom Gwardyow, ażeby kazali chwytać iako zbiega każdego zapisanego Obywatela, ktory wraz z swoim oddziałem nieſtanąłby na mieyscu swoiego przeznaczenia. Każecie go natychmiaſt oddać Trybunałom ſtosownie do Prawa 3. Brumaire roku 5. Naſtawaycie na Trybunały, wyspieszaycie wyroki. Minęły iuż czasy łagodności. Rząd nakazuie naywiększą ſurowość i naydzielnieysze śrzodki.— Mowią, iż Generał *Joubert* uporczywie żąda ſwoiey dymiſſyi. Uſkarża ſię nadewszyſtko na zdzierſtwa osob przy iego armrii będących.

Miniſter intereſſow wewnętrznych wydał na publiczność programma uroczyſtości 21. Stycznia. Dyrektoryat w towarzyſtwie wſzyſtkich urzędnikow publicznych uda ſię do świątyni *Zwycięztwa*. Prezydent będzie miał mowę, po którey odnowiona zoſtanie przyſięga nienawiści dawney władzy i anarchii.— Przed domami Miniſtrow i ſeſſyow adminiſtracyinych ſtawiane będą drzewa wolności.— Dowiaduiemy ſię, iż Obywatel *Lacombe St Michel* otrzymał pozwolenie wyiechania z *Neapolu*, z tego powodu Kommodor *Ruſſo*, który był w areszcie prowadzony do *Rzymu*, uwolnionym zoſtał.

Dnia 16. *Stycznia*.

Każdy dzień zdaie ſię teraz pomnażać sprawiedliwą boiaźń Rządu względem zamiarow Jakobinow, względem ich intryg przy Armiach, porozumienia z niektòremi ſzefami, nadziei odzyſkania swoich utraconych wpływow, i powrotu do rządzenia intereſſami za pomocą poruszenia woyſka. Stolicę swoich intryg założyli nadewszyſtko we *Włoszech*. Dyrektoryat mocno ieſt zagniewany przeciwko Ob. *Fouché de Nantes*, który wbrew swoim inſtrukcyom, wspierał Jakobinow *Medyolańſkich*. Powrociwszy do *Paryża*, *Fouché* nie lękał ſię grozić członkom Dyrektoryatu zemſtą armij. Rząd potrafi zapewne zniszczyć takowe zamachy. Czyni wszelkie oſtrożności, ażeby za zbliżeniem ſię elekcyow, ludzie z iego nominacyi na urzędach będący, którzy zawsze maią naywięcey sposobności otrzymać nominacye, nie byli z partyi Jakubinow. To ieſt nieszczęściem, iż te śrzodki są zawsze niedoſkonałe, z przyczyny wielkiey liczby rekommendacyow, ktòre oszukuią względem prawdziwych ſkłonności ludzi których ſię obawiać należy.

Sławny hrabia *Cabarrus* wkrotce ma przybyć do *Paryża*. Rzęd nie pozwolił wydawać mu paszportu aż po zapewnieniu, iż nie ma ſobie danego żadnego zlecenia. Dano nawet do zrozumienia iego corce Obywatelce *Tallin*, iżby widziano z ukontentowaniem gdyby ſwoią podroż ſkrocił. Xiąże del *Parque* ieſt także oczekiwanym w *Paryżu*; Ten miniſter ma potym wyiechać do *Drezna* w celu zakończenia małżeńſtwa iedney z xiężniczek *Saſkich* z xciem *Hiszpańſkim*.— Zdaie ſię rzeczą pewną, iż rozpoczęte ſą negocyacye z dworem *Wideńſkim*, i że podane są temuż dworowi propozycye z ſtrony *Francuzkiego* Rządu.

Dnia 21. t. m. Dyrektoryat Wykonawczy mianował Porucznika marynarki Obywatela *Audibert* kommendanta ſtatku korserſkiego *le Rusé*, który wyszedłszy z portu *Bulońſkiego* wraz z korſerzem *le Furet* pod kapitanem *Fromentin*, uderzył dnia 2. Stycznia na iedną korwetę *Angielſką* od 600. beczek: *Le Furet* naypierwszy przytknął do okrętu nieprzyiacielſkiego. Bitwa była nader uporczywa i krwawa, lecz Ob. *Audibert* muſiał opuścić tę zdobycz dla zaiętego w iego ſtatku pożaru. Kapitan *Fromentin* żył tylko potym przez 10. godzin. Piąciu tylko ludzi było zabitych, 15. rannych. *Anglicy* podług rapportow obydwoch ekwipażow utracili wiele ludzi, i gdyby attak mogł być razem uczyniony, lub gdyby ogień nie był ſię zaiął, korweta *Angielſka* od ośmnaſtu ośmnaſto-funtowych armat, i czterech haubic od 36. funtow wraz z ſtu ludzmi ekwipażu, byłaby ſiłą wziętą od dwòch małych korsarzow. Opisanie tego zdarzenia wydane było przez Miniſtra marynarki.

Departament *Sekwany* ogłoſił rozrądzenie swoie, na mocy ktorego, każdemu Obywatelowi wolno ieſt na własny ziemi grześć krewnych swoich, z warunkiem iednak aby plac na ktorym będą chowani przynaymniey 2. morgi ziemi zaymował, i był oddalonym od domow lub wśrzod ogrodow znaydował ſię. Właściciel będzie obowiązany na grobie zasadzić drzewa zagraniczne. Może także przytym wyſtawić nadgrobek, bez herbow iednak i wszelkich znakow lenności. Między powodami do tey uchwały wyrażono ieſt; iż prywatne groby wiele przykładaią ſię do przywiązania tym mocnieyszego ludzi z rownemi sobie. Są także okolicznością dla artyſtow do wydania swoich talentow.„ Zakazano także ieſt pod ciężką karą znieważać groby umarłych.

Znajoma ieſt wſzyſtkim chwalebna i zawczesna śmierć młodego *Casa-Bianca* pod *Abukir*. Wiadomo iż to 10-letnie dziecie, które od początku bitwy cuda waleczności czyniło, mogło ſię na iednym ſtatku wyratować, nie chciało iednak z tego korzyſtać dla nieopuszczenia rannego oyca swego. Niektòre szczeguły życia tego dziwnego dziecięcia, wydane są teraz przez Ob. *Boucheseiche*, pod ktòrego dozorem 18. mieſięcy zoſtawało. *Jakub Jocante Casa-Bianca*, urodził ſię w *Vasco-Vato* bliſko *Baſtia* w departamencie *du Golo*. Oyciec jego reprezentant ludu sprowadził go do *Paryża*, na krótki czas przed zakończeniem ſławnych ſeſſyow Konwencyi Narodowey, a znayduiąc syna ſwego ieszcze nadto młodym, aby go mógł na pensyą oddać, sam wziął na ſiebie wychowanie jego. Współ-rodak jego *Buonaparte* żył na ów czas w nayściśleyszey z nim pouſałości. Młody *Casa-Bianca* którego *Jokantem* nazywano, kochał bardzo tego wodza, i nawzaiem był od uiego kochanym. Częſto kiedy ociec wychodząc na ſeſſye Konwencyi zoſtawiał go w domu, *Buonaparte* brał go z sobą do biblioteki narodowey. Tam kiedy ſławny ten wojownik, przebierał naylepsze dzieła sztuki woienney, wspomnione dziecko, ledwo czytać wtedy umieiące, trawiło czas na przypatrywaniu ſię obrazom ſławnych marynarzow, na czele opisu ich podrożow znayduiących ſię, i ſtarało ſię dowiedzieć o treści tych opisow. Wkrótce po odiezdzie bohatera *Włoch*, Ob. *Casa-Bianca* poſtrzegaiąc iż obowiązki iego iako reprezentanta ludu nie dozwalaią mu zatrudniać ſię zupełnie wychowaniem syna, oddał go na pensyą, Dziecko to nie długo tam bawiło, młody republikanin nie znalazł ſkład tey pensyi zgodny z sposobem swoim myślenia, proſił więc oyca o nadanie mu nauczyciela sentymentow prawdziwie republikanckich. Ob. *Casa-Bianca* proſił mię, abym przyiął do do ſiebie syna jego, i we dwa dni potym oddanym mi zoſtał. Miał na ów czas lat 9. wzroſtu iednak wyższego od innych ròwiennikow, rys twarzy iego był łagodny, lecz ſkład iey okazywał charakter wysoki i pełen zapału. Mało mowił, zawsze iednak dokładnie ſię tłumaczył. Nie czynił zapytań, póki sam wpierwey nie ſtarał ſię ich rozwiązać. Naygłownieyszą ſkłonność miał do woyſkowości i marynarki. Zaledwie kilka dni przepędził wśrzod nowych swoich towarzyszow, zaraz poſtanowił być dowodzcą tych wſzyſtkich, ktòrzy od niego młodszemi byli. Utworzył z nich kompanie woyſkowe i zrobił ſię ich wodzem. Dziecko to na pierwsze weyrzenie powolnym ſię wydaiące, samym ogniem było, kiedy mu o potyczkach morſkich opowiadano; nie trzeba było tylko wspomnieć w iego obecności imiona *Turvilla*, *Ruytera*, *Dugay Trouin*, *Duquesna*, a te zaraz w twarzy iego sprawiły wyraz naywiększey żywości, zaczął òn wprawdzie ćwiczenia woyſka lądowego z towarzyszami swemi, lecz dla tego tylko, iż ieszce nie mògł żadną flottą dowodzić. Nakoniec podała mu ſię sposobność zaspokoienia tey pa-

nuiącey w nim namiętności. Po kilku dniach ciągłego deszczu, dość znaczna wielkość wody utworzyła na dziedzieńcu domu. małe morze na 4. lub 5. metrow szerokie. Co za szczęśliwe dla *Jokanta* zdarzenie! Porywa pudełko, a zdiąwszy z niego wieko, na okręt ie obraca, potym wyſtawia na nim maszt z papierowym żaglem, i nazywa okręt ten *Invincible*. Lecz okręt ieden mało był dla niego, muſiał ón koniecznie flottę wyſtawić, zaprawia więc do tego ochotę innych wspòł-towarzyszow swoich, którzy utwarzaią z kawałkow drew rozmaite okręty pomnieysze. *Jokante* zagrzewa do pracy robotnikow, sam pierwszy przykład im daie, wkrotce wypływaią na morze *Tonnant*, *Timoleon*, *Republicain* i *Wschod*. Wszak że te ćwiczenia morſkie nie długi czas trwać mogły, kałuża wkrotce wyschła, i należało było nowey ulewy czekać, żeby znowu flottę na morze wyſłać można było. Po tey zabawie, naſtępowała musztra woyſkowa, a Admirał flotty zrobił ſię znowu Szefem batallionu.—*Jockante* mogł iuż czytać, z naywiększą iednak chciwością wyszukiwał kſiążek, w których dzieła ſławnych marynarzow naszych opisywane były. Udzielił on tego guſtu rożnym wspołuczniom ſwoim, wszyſtkie więc pieniądze które tylko uzbierać mogli obracali na zakupienie podrożow na około świata, i opisow życia ſławnych marynarzow. Umiał ie na pamięć, a w naszych przechadzkach zawsze ubiegał ſię za zaszczytem chodzenia obok mnie, i zdawał mi rachunek z czytania ſwoiego, czyniąc kiedy niekiedy zapytania o żegludze i budowli okrętowey tak dowcipne, iż czasem nie byłem w ſtanie ich rozwiązania. Zaprowadziłem go raz z kollegami iego do ſkładu ſtarożytnych zabytkow, na ulicy *Petits-Auguſtins*, poſtrzegłem, iż naywiększą uwagę zwrocił na ieden medal, czyli buſt, nad którym ia mało ſię zaſtanawiałem. Zapytałem ſię więc go dla czego figura ta, oko iego tyle na ſiebie ściągała. Czyż nie widzisz WPan (rzekł) iż to ieſt głowa ſławnego marynarza. Wszyſtko w tym dziecięciu wydawało namiętność do którey był ſtworzonym, wszyſtko oznaczało w nim cechę wielkiego człowieka. Miałem zwyczay brania z sobą uczniow do biblioteki narodowey, zaprawiaiąc w nich ſmak do nauk, przez ściągnienie podziwienia ich, ku temu kosztownemu ſkładowi wszyſtkich wiadomości ludzkich, *Jokante* przeznaczaiąc ſale gmachu tego, naybardziey lubił ſię zaſtanawiać na morza wielkiego globu ziemnego, który ſię mieści w iednym z gabinetow gmachu tego, i nigdy nie usiadł przy ſtole, przy którym przed dwoma laty ſiadał był wraz z Generałem *Buonaparte*. Każdey dekady *Jokante* odwiedzał oyca ſwego, i dopiero nazaiutrz w południe powracał. Właśnie podowczas przychodziły częſte kuryery z *Włoch* z ogłoszeniem nowych zwycięztw. Kiedy podobne wiadomości przybywały w czaſie bawienia *Jokanta* u oyca ſwego, powrocił on zawsze do mnie kilką godzinami prędzey iak zwyczaynie. Wchodził zazwyczay z twarzą pełną radości, z którey można było wyczytać nowe powodzenia nasze. Zawsze ſpieszył ſię z donieſieniem mi podobnych nowin, abym miał ukontentowanie udzielić ich wspołuczniom iego. Ob: *Casa-Bianca* należąc do do niebespieczeńſtw i ſławy odległey wyprawy, chciał mieć przy sobie ſyna ſwego, i w tym celu odebrał go z pensyi moiey.

z Bruxelli dnia 14. *Stycznia.*

Generał *Beguinot* od kilku dni powrociwszy do *Paryża*, wyiechał ztąd dnia onegdayſzego do dowodzenia rozmaitemi korpusami woyſka odprawuiącego kampanią przeciwko insurgentom. Przywieziono tu wielką liczbę schwytanych w oſtatnich bitwach jeńcow. — Twierdza *Luxemburg*, *Mechlinia* i *Bruxella* znayduią ſię zawsze w ſtanie obleżenia. — Dway emigranci Belgiccy *Waecken* i *Brouet* zoſtaiący od roku w więzieniu, odebrali z *Paryża* pewną wiadomość, iż wkrotce uwolnionemi zoſtaną.

Dnia 15. *Stycznia.*

Od kilku dni przybyła do naszych departamentow dosyć znaczna liczba woyſk z armii *Moguncкiey*, i przeznaczonych do działania przeciw insurgentom, którzy znaczny czynią opor republikanom, walcząc z niemi codziennie w rożnych mieyscach. Okręgi te, w których niepokazuią ſię insurgenci, ciągłey używaią ſpokoyności. W departamencie tylko *Jemappe* pokazały ſię buntownicze poruszenia, które pociągneły za sobą użycie naymocnieyszych środkow. Od trzech dni przybyło tu około 500. młodzieży nowego zaciągu, która ku *Renowi* ſię udała.

z Hagi dnia 17. *Stycznia.*

Dnia onegdayszego na rozkaz Dyrektoryatu aresztowano dawnego członka naszey municypalności Ob. *Turpie*, a wczoray zaprowadzono go do więzienia ſtanu. Domyślaią ſię, iż teu areszt ieſt ſkutkiem odkrytey konspiracyi 29. Liſtopada, o którey iuż od kilku tygodni żadney nie było wzmianki.—Okręt woienny *Angielſki* który zawiązł na brzegach *Texelſkich*, ieſt to fregata *Apollo* od 38. armat. Do tego czasu nie można iey było zepchnąć na głębią morſką. Po opuszczeniu iey przez ludzi ekwipażowych, kutter ieden *Angielſki* chciał ſię do niey przybliżyć, lecz tego niemogł dokazać, a nasi marynarze *Texelscy* nie mogli tam zabawić iak tylko na ieden moment, z przyczyny mocnych wiatrow i lodow, od których nawet zgineła iedna szalupa z 12. ludzmi, którzy uſiłowali do niey ſię doſtać,

z Cadix dnia 25, *Grudnia.*

Skoro tylko flotta *Angielſka* opuściła nasze ſtanowiſko, natychmiaſt dwa okręty liniowe, cztery fregaty i cztery ſtatki kupieckie popłyneły do nowey *Hiszpanii*.— Na wyprawione okręty woienne wsadzono wiele woyſk przeznaczonych na różne ſtrony. Te okręty, iak zapewniaią, maią przywieść ſkarby pochodzące z podatkow z *Ameryki*. Naładowane zaś były żywym srebrem do naszych kopalniow. Przyczyną oddalenia ſię od naszego portu flotty *Angielſkiey*, były nawalnice morſkie, które ią przymuſiły oddalić ſię na morze śrzodziemne.

z Strazburga dnia 16. *Stycznia.*

Od kilku dni przybyła tu wielka liczba młodzieży nowego zaciągu. Rozchodzi ſię pogłoſka, że głowna kwatera wkrotce opuści *Strazburg*, lecz niewiadomo dokąd ſię przenieſie. W departamencie *Mont-Terrible* zgromadza ſię pewny oddział woyſka *Francuzkiego*, ktorego przeznaczenie ieſt ieszcze taiemnicą.

z Frankfortu dnia 18. *Stycznia.*

Forteca *Erenbreitſtein* iuż żadnego mięsa nie ma, zaczęto iuż ieść końſkie i pſie mięso, ſłychać, iż bytność PP. *Faber i Spiegel* u Generalicyi *francuzkiey*, była w celu poddania *francuzow* miaſta *Thal* pod fortecą położonego, którego mieszkańcy w tak nędznym ſą położeniu, iż codziennie z fortecy 500. bochenkow chleba otrzymuią. Marsz woyſk *Roſſyiſkich* ieſt teraz nowym powodem dla *Francuzow*, od nieodſtąpenia od oblężenia *Erenbreitſteinu*.— Obywatel *Elsner* przeieżdżał tędy do *Paryża*.— Miaſto *Norymberga* poſtanowiła wyſłać 3. deputowanych do *Raſtad*.— Między Dworami *Peterzburſkim*, *Stokolmſkim i Duńſkim*, maią być ważne związki w robocie.— Przymierze między *Portą i Anglią* ieſt iuż zawarte. —— Flotta *Roſſyiſko - Turecka* cała zupełnie od *Korfu* odpłyneła nie dokończywszy zdobycia tey wyspy.

z Altony dnia 20. *Stycznia.*

W iednym pismie publicznym *angielſkim* ogłoszono ważny w medycynie wynalazek naſtępuiący. Dziecie iedno w *Shefield* miesiąc tylko maiące, podlegało ſtrasznym konwulsyom, które co moment zgon mu bliſki rokowały. Za oſtatnie lekarſtwo dla niego, przynioſła kobieta gołębia, którego oſkubawszy na piersiach przyłożyła tę część na ſam żołądek dziecięcia. Po 10. minutach zaczął gołąb mieć konwulsye. Po takowey operacyi 3. kwadranse trwaiącey, dziecie zupełnie ozdrowiało. a gołąb po powtorzonych konwulsyach zdechł. Doświadczenie to dowiodło, iż gołąb wciągnął w ſiebie całą chorobę dziecięcia, i było potym powtòrzone na innym ubogim chorym w *Clipſton* mieście w hrabſtwie *Nottingham*.

Od brzegow Lahny dnia 17. *Stycznia.*

Dnia 14. t. m. major *Spiegel* przeieżdżał tu na nowo z *Thal* do *Coblence* w towarzyſtwie kapitana *Trautenberg*. Jeſt to iego czwarta podroż. Teyże nocy przybył do *Coblence* kuryer od Generała *Jourdan*, a dnia 15. z rana ieden officer *Francuzki* przybył do *Thal* z depeszami. Wieczorem widziano z fortecy wypuſzczonych wiele racow. Podług liſtow z *Mühlheim*, wszyſtkie woyſka *francuzkie*, które ſię znayduią w Xſtwie *Berg* na mocy zawartey umowy, maią być kosztem kraiu żywione.

z Raſtad dnia 17. *Stycznia.*

Oczekuiemy tu codziennie na powrot kuryera, który powiozł Notę Miniſtrow *Francuzkich do Wiednia*. Od odpowiedzi iaka na nią będzie przyſłana, zawiſło zerwanie lub dalsze przeciągnienie negocyacyow. Hrabia de *Lehrbach* wyiechał z tąd dnia onegdayszego dla odwiedzenia ſwoich krewnych, a nie do głowney kwatery w *Friedberg*, iak niektòre osoby twierdziły. Jeſt tu powszechne mniemanie, iż w przypadku, gdyby woyna z Rzpltą *Francuzką* rozpocząć ſię miała, umowione iuż zawieszenie broni nie mogłoby być utrzymane, gdyż *francuzi* uważaią ſwoią Notę względem przechodu woyſk *Roſſyiſkich* iako zrzeczenie ſię przeszłości, i oczekuią tylko na odpowiedź. —— W ciągu całego wieku wody *Renu* nie były tak mocnym lodem ścięte. Kawalerya *Francuzka* odebrała rozkaz, ażeby miała dobrze podkute konie, dla łatwieyszego i prędszego przeyścia tey rzeki.

Miniſtrowie *Francuzcy* są nader nieukontentowani z poſtępku swoich Generałow na prawym brzegu *Renu*, mianowicie w kraiu *Darmſtadzkim*, gdzie wybieraią kontrybucye sposobem exekucyi woienney, i zanieśli iuż w tey mierze swoie zażalenie do Dyrektoryatu Wykonawczego.— W *Heſs-Homburg Francuzi* zakładaią wielki magazyn.

z Lucerny dnia 9. *Stycznia.*

Ciało nasze Prawodawcze uwiadomione zoſtało, iż Cesarz zabronił w wyższey *Auſtryi* czynić wszelkich wypłat dla *Szwaycaryi*. A zatym natychmiaſt poſtanowiło uformować generalny racchunek wzmaiemnych długow między temi dwoma kraiami.

Urzędowy rapport Dyrektoryatu *Helweckiego* pod d. 5. donoſi naſtępuiącą wiadomość z *Włoch*: Obywatel *Salicetti* ieſt mianowany kommiſſarzem rządowym do xięſtwa *Toſkańſkiego*. Całe *Włochy* otrzymaią inną wcale poſtać.— Niedawno 5000. woyſka weszło do biſkupſtwa *Bazyleyſkiego*, ma być przeznaczone do zaięcia xięſtwa *Neuenburg*.— Obywatel *Jenner* ieden z poſłow naszych w *Paryżu* powrocił tu na nieiaki czas, dla naradzenia ſię w okolicznościach traktatu handlowego, teraz w negocyacyi będącego.

Dnia 14. *Stycznia.*

Sprawuiący intereſſa Rzeczypospolitey *Cisalpińſkiey*, pisał pod dniem 9. t. m. do naszego miniſtra intereſſow zewnętrznych liſt, w którym wyraża. Łączące nas z kraiem *francuzkim* traktaty, niepozwalaią nam ociągać ſię dłużey z przyłączeniem ſię do woyny, którą wypowiedział Krolom *Sardyńſkiemu i Neapolitańſkiemu*. Z tego powodu nasze Ciało Prawodawcze podług nawet wezwania Dyrektoryatu *Francuzkiego*, oświadczyło, iż Rzeczpolpolita *Cisalpińſka* znayduie ſię w woynie z dworami *Sardyńſkim i Neapolitańſkim*. Rząd wasz widzieć zapewne będzie z ukontentowaniem Rzeczpospolitą świetną pierwszy raz dzielącą ſię z prawami wielkiego narodu, i przykładaiącą ſię do ugruntowania wspolney wolności.

z Berny dnia 13. *Stycznia.*

Legion *Helwecki* od 1500. ludzi do wewnętrzney ſłużby iedynie przeznaczony, będzie wkrotce w swoiey zupełności. Co ſię tycze poſiłkowych 18. tyſięcy ludzi *Francyi* przyrzeczonych, do tych czas nic w tey mierze nie przedſiewzięto, i zdaie ſię, że rzecz ta niektòrych dozna ieszcze trudności. Obywatel *Rapinat* tu ſię bawi; kazał òn niedawno sprzedać pozoſtałe w wielkim naszym magazynie zboże; co sprawiło między ludem nieukontentowanie. W magazynach naszego kantonu, znaydowało ſię przed wnijściem do nas *Francuzow* 25. tyſięcy worow ròżnego zboża. Trzeba ſię z tey przyczyny obawiać bliſkiego niedoſtatku chleba. Rzeczywiſtey ſiły *Francuzow* w *Szwaycaryi* teraz znayduiących ſię, rachuią 56. tyſięcy; woyſka ich powiększey części w kantonach *Berny*, *Soleure*, *Friburga*, *Zurich* i *Glaris* są rozłożone. W kraiu *Wodzkim* żadnego nie masz żołnierza. Od kilku dni, ſiedm członkow dawnego naszego rządu, którzy znaczne

poſiadali maiątki, przymuszeni są okolicznościami teraźnieyszemi ogłoſić ſię za bankrutow.

z Rzymu dnia 3. *Stycznia.*

Dnia onegdayszego wyszło ieszcze ztąd 3. tyſiące woyſka *francuzkiego* z wielkim zapasem ammunicyi. Gwardya narodowa odprawia teraz ſłużbę w *Rzymie.* Toż samo ieſt w innych okręgach naszey Rzpltey. Wszyſtkie woyſka *Francuzkie* i *Cudzoziemſkie*, ktore ſię tu znaydowały, poszły dla przyłączenia ſię do armii *Neapolitańſkiey.* Podług oſtatnich wiadomości głowna kwatera Generała *Championnet* znaydowała ſię w *Terracinie;* prawe iego ſkrzydło przeprawiło ſię przez *Staligliano*, zaięto gorę S. Jędrzeia i pomknęło ſię aż do *Kapui*; *Francuzi* byli zupełnemi Panami obydwoch *Abruzzo.* Wielka część armii *Neapolitańſkiey* usuwała ſię ku *Kalabryi.*— Mowią, iż Kommissya *Francuzka* ma poprzeſtać swego urzędowania, a Ob. *Bertolio* zoſtawać tu będzie iako Ambassador Rzpltey *Francuzkiey.*

z Florencyi dnia 10. *Stycznia.*

Wiadomość o przybyciu flotty *Angielſkiey* do *Liworny*, ieſt zupełnie fałszywą. Woyſka *Neapolitańſkie* wypłyneły dnia 4. t. m. W. Xiąże pozwolił im wylądować w *Orbitello*, lecz gdy to ſtanowiſko może być napaſtowane od lądu z przyczyny ſtykania ſię onego z ziemią, Generał *Naselli*, udał ſię do *Longone*, portu wyspy *Elby.*— Generał *Serrurier* nazaiutrz po swoim przybyciu do *Lukki* żądał, ażeby mu wyliczono 5 tyſięcy cekinow w trzech godzinach, a dwa milliony liwrow, w przeciągu dwoch mieſięcy, przecz tego 5. tyſięcy par trzewikow, 5. tyſięcy koszul, i ażeby mu wydano całą artylleryą i broń. *Francuzi* są w liczbie 5. tyſięcy w *Luce*, zrobili tam ſwoy ſkład broni, zapewne dla przewiezienia iey do *Liworny*, ktorą zawsze w przypadku woyny w ſwoim ręku utrzymywać myślą.— Dowiaduiemy ſię, iż Krol *Neapolitańſki* przybył dnia 27. Grudnia do *Palermy.*

z Medyolanu dnia 7. *Stycznia.*

W tych dniach przybył do głowney kwatery w *Reggio* ieden officer *Auſtryacki* z depeszami do Generała *Francuzkiego*; Mowią iż ſię ściągały do woyny z Krolem *Neapolitańſkim.* Donoszą z *Rzymu*, iż Generał *Championnet* rozkazał rozſtrzelać kawalera *Valentini Neapolitańczyka* i kilku innych ſzlachty *Rzymſkich*, ktòrzy pobudzali lud do insurrekcyi, w *Viterbo* wielka liczba mieſzkańcow za porwanie ſię przeciw *francuzom* tegoż doznała losu.

Dnia 10. *Stycznia.*

Ogłoszono tu naſtępuiący liſt Generała znayduiącego ſię przy naywyższym ſztabie G. *Joubert* pisany do miniſtra woiennego Rzpltey *Cisalpińſkiey.* Datowany ieſt z głowney kwatery w *Reggio* 19. Nivos (8 Stycznia.) Adjutant *Daudier* przybywa w tym momencie od armii *Neapolitańſkiey* z pomyślnemi wiadomościami. Armia Krola *Neapolitańſkiego* ieſt znacznie porażona, ieden oddział z naszey przedniey ſtraży pod kommendą Generała *Rey* przymuſił do kapitulowania garnizon *Gaety*, ſkładaiący ſię z 5. tyſięcy ludzi. W tey fortecy, znaleźli 150. armat, 2. ekwipaże, 60. ſtatkow naładowanych owsem dla armii, i magazyn wszelkiego rodzaiu W dzień weyścia woyſk naszych do *Gaety* odebraliśmy pewna wiadomość, iż dnia 2. Nivos (22. Grudnia) krol z całą ſwoią familią wſiadł w *Neapolu* na okręty G. *Rey* miał przybyć do *Neapolu* d. 5. Stycznia, i ponieważ iuż nie było żadnych woyſk nieprzyiacielſkich z ktoremiby ſię potrzeba potykać, ſtolica muſiała ſię iuż bez żadnego poddać odporu. W porcie *Neapolitańſkim* ma ſię znaydować 6. pięknych woiennych okrętow bez masztow ktorych uſtąpiono *Anglikom*, Generał *Mack* udał ſię ku *Otranto*, zkąd ma popłynąć morzem do *Sycylii.* Generał *Rusca* wyiechawszy na wzwiady doſtał ſię do niewoli, a Generał *Point* śmiertelną odebrał ranę

z Genui dnia 8. *Stycznia.*

Dnia 4. t. m. Dyrektoryat *Liguryiſki* złożył Ciału Prawodawczemu poselſtwo w ktòrym donosi, iż iego przełożenia względem ſkłonienia dworu *Londyńſkiego* ażeby poprzeſtał napaſtować brzegi *Licuryi*, były daremne. Żąda przeto ażeby był upoważniony do użycia wszyſtkich sposobow, ktòre osądzi przyzwoitemi na wspieranie czynności armii *Francuzkiey* we *Włoszech.* Ta propozycya w Dekret zamienioną zoſtała.

Wypis z Liſtu Ob. Kercy *Konsula Rzpltey Francuzkiey w Liworno dnia* 17. *Nivos* (6. *Stycznia*) *do Ob.* Belleville *ſprawuiącego intereſſa w Genui.*— „Posyłam ci kochany kolego legalizowaną kopią zeznania Kapitana *Raguzańſkiego*, przybyłego tu we 4ch dniach z *Palermy.* Ponieważ wiadomość o ucieczce Króla *Neapolitańſkiego* do *Sycyliy*, nie przybyła ieszcze do *Florencyi*, posyłam ci ią przez sztafetę. — Pozdrowienie i Braterſtwo podpisano Kercy.—*Kopia*— Jan *Gobolovich* kapitan *Raguzańſki* ſtatku S. *Jan Baptyſta*, przybywszy we czterech dniach z *Palermy*, zeznaie: Iż 26. Grudnia okręt Admirała *Nelson* 1. fregata Angielſka, 1. okręt Neapolitańſki pod kommendą P. *Caracciolo*, i wielu ſtatkow przewozowych Angielſkich i Neapolitańſkich przybyło do *Palermy.* Król *Neapolitańſki* znaydował ſię na okręcie admirała *Nelsona* częścią swoiey familij, reszta była na okręcie Neapolitańſkim, a na ſtatkach przewozowych wielka liczba ſzlacheckich familij Neapolitańſkiey, iż w przeiezdzie z *Neapolu* do *Parmy* Kròl i iego familia doznali wielkiey burzy morſkiey, i że ieden 10cio-letni królewic, będąc iuż ſłabym, nie mógł wytrzymać niewygody morza i umarł przed przybyciem do portu. Iż w *Palermie* i *Meſſynie* czekano na całą marynarkę Neapolitańſką, i że w momencie gdy Kròl wyiechał z *Neapolu*, wyſłano do *Liworno* trzy fregaty, ktore miały ztamtąd zabrać garnizon Neapolitańſki. Nakoniec że woyſka Francuzkie pomykały ſię szybkim krokiem do *Neapolu*, m.— *Z Portu* 6 *Stycznia* 1799. (*podpisano*) *Spadini pierwszy Porucznik.*— *Zgadza ſię z oryginałem Belleville.*

Od granic Włoſkich dnia 10 *Stycznia.*

Wiadomości z *Parmy* donoszą, iż tam powſtała niespokoyność z powodu, że xiąże przenioſł z klasztoru xiężniczkę corkę ſwoią do pałacu, i wszyſtkie ſprzęty z pokoiow przez nią zamieszkałych wynieść rozkazał. Domyślano ſię więc, iż wkrotce wyiazd dworu naſtąpi.

Słychać że Xiąże *Toſkańſki* wyſłał miniſtra swego margrabiego *Manſredini* z ważnemi zleceniami do *Paryża.*

U N I W E R S A Ł

Względem wolności i dobrodzieyſtw Rządowych uchwalonych Koloniſtom zagranicznym, chcącym w tey Prowincyi oſiadać.

Chcąc, aby zagraniczni Artyści, Rzemieślnicy i innych Professyi ludzie, na ktòrych Prussom Południowym zbywa, mieli zachęcenie do oſiadania w tey Prowincyi, czyli w miaſtach Departamentu niżey podpisaney Kamery J. K. Mci, ſtanowi ſię, iż naſtępuiących używać będą wolności Dobrodzieyſtw i wsparcia rządowego.

I. Koloniści zagraniczni, chcący oſiadać w miaſtach, gdzie na nich naywięcey zbywa, celem prowadzenia ſwego Rzemiosła, maią mieć Prawo do podobnegoż wsparcia, a to czyli będą oſiadać w miaſtach, śrzedniey lub niższey klassy.—Dobrodzieyſtwa od Rządu im uchwalone, ſą: — 1.) Wolne Prawo Obywatelſtwa.— 2.) bezpłatny konsens do prowadzenia Rzemiosła lub Prawa mayſtrowego.— 3.) trzyletnia boniſikacya Podatku konsumpcyinego i akcyzy podług naſtępuiącey taxy: *a*) od mężczyzny rocznie 3. Talary; — *b*) kobiety 2. Talery. *c*) dziecka nie maiącego nad lat 12. 1. Taler.— *d*) mniey iak lat 12. maiącego 12. gr: d.— Ciż Koloniści winni ſą iednak za to, akcyzę iuż wprowadzoną, lub naſtępnie wprowadzić ſię maiącą opłacać rownie z innemi miaſt mieszkańcami.— 4.) Wolność ſześcioletnia od opłaty Serwisowey, ſkładek, ſtroży nocnych, Podatku celem utrzymania narzędzi ogniowych włożonego, i innych nadzwyczaynych, lub osobiſtych, mieszczanom właściwych ciężarow etc. etc.— 5.) Uwolnienie od kantonu za ſiebie i dzieci, ktore z sobą do kraiu przyprowadzą; tudzież za czeladź chłopcow rzemieślniczych, domownikow i dzieci, wraz z sobą do kraiu tego sprowadzone: ieżeli ciż domownicy, czeladź etc. ſą aktualnemi cudzoziemcami.— 6.) Mieć będą nadany sobie wolny od opłaty paszport na wprowadzenie z sobą rzeczy niezakazanych, od ktòrych żadne Cło ani akcyza wybierane nie będą.— 7.) Naznaczy im ſię bonifikacya kosztow podroży, ſtosownie do wielości mil od oſtatniego mieysca ich przebywania, do mieysca, w ktorym oſiadać maią: po 2. dobre grosze na mile od każdey osoby do samey familii należącey. W przypadku, gdyby ktora z familii tu ſprowadzaiących ſię, miała z sobą wiele mobiliow czyli ruchomości; za uczynionym w tey mierze do rządu przełożeniem, osobna podług ſprawiedliwości kosztow transportowych naſtąpi bonifikacya.— 8.) Komorne roczne z mieszkania przez nich wynaiętego, podług sprawiedliwey proporcyi będzie im powrocone.— 9.) Gdy idzie o sprowadzenie narzędzi rzemieślniczych, ktore z trudnością tylko mogłyby bydź transportowane, iako to n. p. Prassy do materyow i tym podobnych: w tym razie koszta na założenie warsztatow będą im nadgrodzone: iednak w każdym przypadku osobne za poprzedzaiącą indagacyą powinno bydź w tey mierze do rządu uczynione przełożenie.

II. Ci iednak koloniści, ktorzy oſiadać będą w miaſtach śrzedniey lub niższey klassy, gdzie na ludziach ich Professyi nie zbywa, nie będą mogli bydź przypuszczeni do uczeſtnictwa tych dobrodzieyſtw rządowych bez żadnego ograniczenia: lecz tylko oprocz— 1.) Prawa Obywatelſkiego bez opłaty. — 2.) oprocz konsensu bezpłatnego do prowadzenia rzemiosła i Prawa mayſtrowego.— 3.) oprocz bonifikacyi trzyletniey za Cło i akcyzę podług taxy powyższey.— 4.) oraz uchwalenia na trzy lata od wszelkich ciężarow mieyſkich; — 5.) Tudzież od kantonu za ſiebie i synow ſwoich do kraiu ſprowadzonych oraz ich, czeladź, chłopcow, domownikow z ich dziećmi, ieżeli rownież aktualnemi ſą cudzoziemcami. Oprocz takowych więc dobrodzieyſtw i wolności, druga klassa koloniſtow żadnych innych korzyści mieć nie będzie. Y tylko ſzczegulnieysze talenta oraz inne rownież zalecaiące ich okoliczności, ſtanowić mogą wyiątek od tego prawidła; ktory nawet na ich żądanie będzie uczynionym.

III. Koloniści przenoszący ſię z innych prowincyi Pruſkich do miaſt Pruſko-Południowych, lub innych mieysc tey prowincyi, choćby pierwiaſtkowo rodakami kraiu tego lub cudzoziemcami, byli, nie będą iednak mogli bydź przypuſzczeni tylko:— 1.) do Prawa Obywatelſkiego, ktore nadane im będzie bez opłaty.— 2.) do konsensu bezpłatnego na prowadzenie rzemiosła lub Prawa mayſtrowego;— 3.) do paszportu bezpłatnego na wolność od akcyzy i Cła od ruchomości ich podług powyższego poſtanowienia należących;— 4.) do zwrotu kosztow podroży podług liczby mil i taxy powyższey; Jeżeli iednak ci koloniści zagraniczni, ktorzy będąc iuż oſiadłemi w dawnych Prowincyach Pruſkich, udaią ſię do Pruſs Południowych niezupełną ieszcze w tychże dobrodzieyſtwach Rządowych tamże podług przepisow i urządzeń im należących otrzymali satysfakcyą; do użytku takowych przypuszczeni będą za czas, iaki od pierwiaſtkowey ich w Prussach oſiadłości, czyli od daty uchwalonych im lat wolności, onym w reszcie należy ſię.— W myśl więc dawnieyszych iuż w tey mierze zaszłych urządzeń, uwiadomia ſię o tym powtornie Publiczność, dla ogolney informacyi i zachęcenia.— Dan w Warszawie dnia 9 Stycznia 1799. Roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna.

Kommiſſya wspòlna przez Nayiaśnieysze Dwory dwa Cesarſkie i Kròlewſko-Pruſki do upadłych sześciu Bankow, to ieſt: UUr. Piotra *Teppera*, Karola *Schultza*, Fryderyka *Kabryta*, Piotra *Potockiego*, Macieja *Łyszkiewicza*, i Jana Dawida *Heislera* wyznaczona.

Gdy intereſſa Maſſy Ur: Łyszkiewicza w znacznych bardzo częściach iuż zoſtały ułatwione, tak dalece, że tygodnia dla ſiebie między maſſami przeznaczonego niepotrzebuią i w tygodniach innych Maſs wreszcie ułatwionemi być mogą. Zatym tydzień w porządku podług początkowey Ordynacyi Kommiſſyi dla Maſſy Łyszkiewiczowſkiey oznaczony, końcem przyspieszenia biegu intereſſu Mass inszych uchyla, i że odtąd dla pozaſtałych Mass pięciu podług porządku onychże, co pięć niedziel czas ſądzenia onych w ſądownictwie determinuie.— Działo ſię w Warſzawie, na ſessyi Kommiſſyi Dnia 30. Stycznia 1799.

(L. S.) Raczyński.

Na ſpawiedliwe zażalenie cechu Bednarſkiego, iż fuſzerſtwo w tey profeſſyi tak ſię pomnaża, że aktualni mayſtrowie iuż od dawnego czasu całkiem bez roboty zoſtaią, ktòremu dłużey pobłażać nie można gdy podług przywileiow cechu Bednarſkiego, robota bednarſka tylko od aktualnych mayſtrow lub ich ludzi robioną być ma, uſtanawia ſię.— Aby nikt pod karą 5ciu Talarow lub aresztu proporcyonalnego nie odważył ſię, czyli nową robotę bednarſką do robienia, czyli też ſtarą do reparacyi, do kogo innego, iak do aktualnych mayſtrow dawać, gdzie ſię rozumie, iż fuszery rownie ſurowo karani będą.—Datt w Warszawie dnia 25. Stycznia 1799.

J. K. Mci Pruſkiey Dyrekcya Policyi.

Niektòrzy z tuteyszych mieszkańcow maią ſię zakupowaniem zboża w okolicach i handlowaniem onym zatrudniać: Co na dal dopuszczonym być nie może, ponieważ przez to przywoz zboża na tuteysze targi zmnieysza ſię, zaś cena onego ſię podwyższa. Dla tego też tuteysza Nayiaś: Kamera Krol: urządzenie zrobiła podług, ktòrego takowe przekupſtwo w pobliższey ſtronie nie tylko zabronionym, ale nawet konfiſkacyą zboża ukaranym być ma, ktòra to kara i tu w podobnych naſtąpi okolicznościach.— zbożem handluiąca przeſtrzega ſię dla uniknienia ſzkody. Rownie moczenie zboża na targ przybywaiącego powtornie pod konfiſkatą i inną karą zakazuie ſię.— Datt w Warszawie dnia 20. Stycznia 1799.

J. K. Mci Pruskiey Dyrekcya Policyi.

W nocy z dnia 9go na 10ty t. m. z Kościoła we wsi *Wilkow* Powiatu Czerſkiego, wykradzione zoſtały naſtępuiące rzeczy: Trzy vota srebrne, to ieſt: iedna nóżka, iedno serce, i iedno votum kwadratowe; Korona srebrna od obrazu Matki Boſkiey; Korona z głowy S. Anioła i Pana Jezusa, oraz kilka innych małych głowek srebrnych; Sukienka z materyi iedwabney na niebieſkim dnie w paſki białe i niebieſkie z korunkami, ze ſtatui Matki Boſkiey i S. Anny; firanki niebieſkie kitaykowe od S. Anny; Od puszki cynowey wieczko tegoż kruszczu; Sukienka materyalna w kwiaty złote i srebrne bogato wyszywana; Antepedium niebieſkie kitaykowe od ołtarza S. Antoniego; Antepedium kitaykowe iasno-niebieſkie od S. Anny; Dwa obrusy z ołtarzy płocienno białe.—Tak więc publiczność, iako i wszelkie sądowe mieysca zwierzchności wzywaią ſię, aby rzeczy te w przypadku wyśledzenia onych przytrzymali, i Ur. *Kronikowſkiemu* Konsyliarzowi Powiatowemu w Łaſku przy Warce dali o tym wiadomość.—Dan w Warszawie dnia 12. Stycznia 1799. roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna Kamera.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze.*— Exemplarz groſzy 20.